

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Majandus- ja rahanduskomisjon

2007/0196(COD)

7.2.2008

ARVAMUSE PROJEKT

Esitaja: majandus- ja rahanduskomisjon

Saaja: tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta (KOM(2007)0529 – C6-0317/2007 – 2007/0196(COD))

Arvamuse koostaja: Bernhard Rapkay

PA_Legam

LÜHISELGITUS

1. Üldine taust

Gaasiturul esimese ja teise energia siseturu paketi raames seni saavutatud konkurentsi ja turuintegratsiooni taset ei saa veel rahuldavaks pidada. Olukorra edasine õiguslik reguleerimine käesoleva kolmanda energia siseturu paketi abil on seetõttu igati tervitatav. Ehkki komisjoni ettepanekuga seatud sihteesmärkidega ollakse valdavalt nõus, tekitavad nende saavutamiseks valitud vahendid siiski küsimusi.

2. Omandisuhete eraldamise määratlused

Komisjoni ettepanekus ja poliitilistes aruteludes on keskseks küsimuseks omandisuhete eraldamine. Eraldamisel on väidetavalt märkimisväärne positiivne mõju, mis ei piirdu ainult mittediskrimineeriva turule juurepääsu aspektiga. Euroopa ülekandevõrgud moodustavad igatahes loomuliku monopoli ja seda ei muuda ka teine omanik, kes ei osale tootmises ja turustamises. Asjakohane õiguslik reguleerimine oleks siin palju sobivam vahend. Lisaks oleks põhivõrguettevõtja omandiline eraldamine tegelikult võrdväärne võõrandamisega, mis vähemalt osades liikmesriikides tekitaks tõsisid põhiõiguslikke probleeme ja tõstataks üldise küsimuse vahendi proportsionaalsuse kohta. Aastaid kestnud vaidlused õigusküsimuste üle avaldasid lõpptulemusena väga suurt mõju energiaettevõtjate investeerimisega seotud käitumisele ja varustuskindlusele. Samuti on küsitav, kas omandisuhete eraldamise meede avaldaks komisjoni poolt loodetud *turgu integreerivat* ja konkurentsi soodustavat mõju ka tegelikkuses.

Teise, vähem arvestatava alternatiivina esitab komisjon „sõltumatu süsteemihalduri” loomise ettepaneku, mis siiski ei kujuta endast kuigi praktilist lahendust.

Kõnealuseid kaalutlusi arvestades on tervitatav, et rühm liikmesriike on välja töötanud mudeli, mis püüdleb reaalse ja tõhusa võrguettevõtjate omandisuhete eraldamise poole tugevama reguleerimise kaudu äriühinguõiguse vahendite abil. See mudel vajaks erapooletut analüüsi, kuid peab siiski igal juhul pakkuma suuremaid võimalusi kui praegune omandisuhete õigusliku eraldamise mudel.

3. Reguleeriv raamistik

Üldiselt omandab mõistliku, mitte ainult omandisuhete lahutamiseiga piirneva reguleeriva raamistiku väljatöötamine hästi toimiva integreeritud energia siseturu loomisel keskse tähenduse. Komisjoni ettepanek kirjeldab seetõttu reguleerimise küsimusi küll põhjalikult, kuid jääb erinevate reguleerivate asutuste vaheliste pädevuspiiride osas siiski vastuse võlgu.

- Eelkõige ainult nõustamispädevusega energiasektorit reguleerivate asutuste koostööamet ei tule nõutaval määral toime oma ülesandega ületada olemasolev, eelkõige piiriüleseid ühendusi puudutav *regulatiivne lünk*. Koostööametil peaks selgelt piiritletud valdkonnas olema siduv otsustusõigus. Koostööamet peaks riiklike reguleerivate asutuste eeskujul olema majandus- ja poliitilistest huvidest sõltumatu ja see nõue peaks kehtima ka Euroopa Komisjoni suhtes. Laiem pädevus nõuab omakorda ulatuslikuma aruandekohustuse kehtestamist, mis koostööametil peaks olema Euroopa Parlamendi ja ministrite nõukogu ees.
- Komisjoni ettepanek aitab tugevdada ka riiklike reguleerivate asutuste sõltumatust ja pädevuse määratlemist, mis on igati tervitatav. Edasine ühtlustamine kõnealuses valdkonnas on hädavajalik.

- Koostööametile ei tohiks anda Euroopa põhivõrguettevõtjate võrgustiku rolli, igal juhul peaks koostööameti reguleerimispädevus piirduma tehniliste eeskirjade väljatöötamisega ja viiteid ükskõik millises vormis nn isereguleerimisele tuleks vältida.
- Viimasena tõstatub küsimus, milline roll peaks tulevases reguleerivas raamistikus jääma komisjonile. Komisjoni koostatud direktiivi eelnõu näeb ette komisjonile ulatusliku pädevuse andmise suuniste vastuvõtjana komiteemenetluse raames. Ehkki eelnõus nähakse ette kontrolliga regulatiivmenetluse kohaldamine, tekib Euroopa Parlamendil küsimus, kas tegelikult on mõistlik jätta komisjoni ainupädevusse suuniste väljatöötamine näiteks reguleerivate asutuste vahelise koostöö *ulatus* kohta (artikli 24 d lõige 4). Ka muud suunised võivad muuta direktiiviga ette nähtud kontrolli sisu ja peaksid seetõttu, niipalju kui võimalik, sisalduma juba direktiivi tekstis, seetõttu tuleks need sisuliselt piiritleda kaasotsustamismenetluse käigus.

4. Märkused menetluse kohta

Napi ajakava tõttu ei ole käesoleva arvamuse projektiga võimalik esitada sisulisemaid muudatusettepanekuid, eelkõige omandisuhete eraldamise määratluste kohta. Seetõttu esitab raportöör ettepanekud alternatiivse mudeli osas hiljem.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised muudatusettepanekud:

Komisjoni ettepanek	Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud
Muudatusettepanek 1 PÕHJENDUS 7	
<p>(7) Tõhusa eraldamise tagab üksnes see, kui kaotatakse vertikaalselt integreeritud ettevõtete loomulik motivatsioon diskrimineerida konkurente võrgule juurdepääsul ja investeerimisel. Omandisuhete eraldamine, mis tähendab võrgu omaniku määramist võrguettevõtjaks, kes on sõltumatu tarne- ja tootmishuvidest, on selgelt tõhusaim ja stabiilsem viis ilmse huvide konflikti lahendamiseks ja varustuskindluse tagamiseks. Seetõttu märkis Euroopa Parlament oma 10. juuli 2007. aasta resolutsioonis gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta, et ülekande omandisuhete eraldamine on kõige tõhusam</p>	<p>(7) Tõhusa eraldamise tagab üksnes see, kui kaotatakse vertikaalselt integreeritud ettevõtete loomulik motivatsioon diskrimineerida konkurente võrgule juurdepääsul ja investeerimisel. Omandisuhete eraldamine, mis tähendab võrgu omaniku määramist võrguettevõtjaks, kes on sõltumatu tarne- ja tootmishuvidest, on tõhus ja stabiilne viis ilmse huvide konflikti lahendamiseks ja varustuskindluse tagamiseks. Seetõttu märkis Euroopa Parlament oma 10. juuli 2007. aasta resolutsioonis gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta, et ülekande omandisuhete eraldamine on kõige tõhusam</p>
PE400.566v01-00	4/8 PA\705323ET.doc Freelance-tõlge

vahend, et edendada investeeringuid infrastruktuuridesse mittediskrimineerival viisil, uute turule sisenejate õiglast juurdepääsu võrgule ning turu läbipaistvust. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et samal isikul või samadel isikutel ei oleks õigust teostada kontrolli tootmise või tarnimisega tegeleva ettevõtja üle, sealhulgas vetoõigust sellise strateegilise tähtsusega küsimustes nagu investeeringud, ning samal ajal omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi põhivõrguettevõtja või põhivõrgu suhtes. Sellele vastupidiselt peaks kontroll põhivõrguettevõtja üle välistama võimaluse omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi tarneettevõtja suhtes.

vahend, et edendada investeeringuid infrastruktuuridesse mittediskrimineerival viisil, uute turule sisenejate õiglast juurdepääsu võrgule ning turu läbipaistvust. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et samal isikul või samadel isikutel ei oleks õigust teostada kontrolli tootmise või tarnimisega tegeleva ettevõtja üle, sealhulgas vetoõigust sellise strateegilise tähtsusega küsimustes nagu investeeringud, ning samal ajal omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi põhivõrguettevõtja või põhivõrgu suhtes. Sellele vastupidiselt peaks kontroll põhivõrguettevõtja üle välistama võimaluse omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi tarneettevõtja suhtes.

Selgitus

Ei vasta tõele, et omandisuhete eraldamine on lihtsaim ja kiireim viis varustuskindluse saavutamiseks. Varustuskindlus on seotud oluliselt arvukamate teguritega kui sobiv reguleerimise määr. Võrk jääb ka pärast omandisuhete eraldamist loomulikuks monopoliks, mida on vaja reguleerida.

Muudatusettepanek 2 PÕHJENDUS 11

(11) Seepärast tuleks juhul, kui põhivõrguettevõtja on vertikaalselt integreeritud ettevõtja osa, võimaldada liikmesriikidel valida, kas eraldada omandisuhted või **erandina** luua tarne- ja tootmishuvidest sõltumatud süsteemihaldurid. Sõltumatutel süsteemihalduritel põhineva lahenduse täielik tõhusus tuleb tagada konkreetsete lisaeeskirjadega. Liikmesriikidel on vertikaalselt integreeritud äriühingute aktsionäride huvide täielikuks tagamiseks võimalik ka valida, kas teostada omandisuhete eraldamine loovutamise teel või jagada integreeritud äriühingu aktsiad võrguettevõtja aktsiateks ja allesjääva tarne- ja tootmisettevõtja aktsiateks, tingimusel, et täidetakse omandiõiguse eraldamisest tulenevaid nõudeid.

(11) Seepärast tuleks juhul, kui põhivõrguettevõtja on vertikaalselt integreeritud ettevõtja osa, võimaldada liikmesriikidel valida, kas eraldada omandisuhted või luua tarne- ja tootmishuvidest sõltumatud süsteemihaldurid. Sõltumatutel süsteemihalduritel põhineva lahenduse täielik tõhusus tuleb tagada konkreetsete lisaeeskirjadega. Liikmesriikidel on vertikaalselt integreeritud äriühingute aktsionäride huvide täielikuks tagamiseks võimalik ka valida, kas teostada omandisuhete eraldamine loovutamise teel või jagada integreeritud äriühingu aktsiad võrguettevõtja aktsiateks ja allesjääva tarne- ja tootmisettevõtja aktsiateks, tingimusel, et täidetakse omandiõiguse eraldamisest tulenevaid nõudeid.

Selgitus

Sõltumatu süsteemihalduri loomine peaks olema võrdväärne valik.

Muudatusettepanek 3
PÕHJENDUS 32

(32) Direktiivi 2003/55/EÜ puhul tuleks komisjonile anda eelkõige õigus vastu võtta suunised käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamiseks vajaliku minimaalse ühtlustamistasemeni jõudmiseks. Kuna need on üldmeetmed, mis on kavandatud direktiivi 2003/55/EÜ täiendamiseks uute väheoluliste sätete lisamisega, tuleb need vastu võtta otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5a osutatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt.

(32) Direktiivi 2003/55/EÜ puhul tuleks komisjonile anda eelkõige **piiratud ulatusega** õigus vastu võtta suunised käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamiseks vajaliku minimaalse ühtlustamistasemeni jõudmiseks. Kuna need on üldmeetmed, mis on kavandatud direktiivi 2003/55/EÜ täiendamiseks uute väheoluliste sätete lisamisega, tuleb need vastu võtta otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5a osutatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt.

Selgitus

Sellest piisab täiesti, kui komisjon võtab kõnealuses valdkonnas vastu vaid teatud küsimustega piiritletud suunised.

Muudatusettepanek 4
ARTIKLI 1 PUNKT 2
Artikli 3 lõige 7 (direktiiv 2003/55/EÜ)

(2) Artiklile 3 lisatakse lõige 7:

välja jäetud

„7. Komisjon võib käesoleva artikli rakendamiseks võtta vastu suunised. Kõnealune meede, mis on kavandatud käesoleva direktiivi väheoluliste sätete muutmiseks seda täiendades, võetakse vastu artikli 30 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt.”

Selgitus

Avalike teenuste osutamise kohustus on kehtiva direktiiviga juba reguleeritud. Komisjoni suuniseid ei ole selles kontekstis otstarbekas mainida.

Muudatusettepanek 5
ARTIKLI 1 PUNKT 8

Artikli 9a lõige 3 (direktiiv 2003/55/EÜ)

3. Komisjon võib võtta vastu suunised, et tagada käesoleva artikli lõike 2 täielik ja tõhus järgimine põhivõrguomaniku ja hoidlatevõrgu halduri poolt. Kõnealune meede, mis on kavandatud käesoleva direktiivi väheoluliste sätete muutmiseks seda täiendades, võetakse vastu artikli 30 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt.

välja jäetud

Selgitus

Selles kontekstis ei ole kohane, et komisjon võtab vastu suunised.

Muudatusettepanek 6
ARTIKLI 1 PUNKT 10
Artikli 13 lõige 4 (direktiiv 2003/55/EÜ)

4. Komisjon võib vastu võtta suunised, tagamaks et jaotusvõrguettevõtja järgib täielikult ja tõhusalt käesoleva artikli lõiget 2, mis käsitleb jaotusvõrguettevõtja täielikku sõltumatust, diskrimineerivast käitumisest hoidumist ning seda, et vertikaalselt integreeritud ettevõtja ei tohi tarnetegevuses ebaausalt ära kasutada oma vertikaalset integreeritust. Kõnealune meede, mis on kavandatud käesoleva direktiivi väheoluliste sätete muutmiseks seda täiendades, võetakse vastu artikli 30 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt.

välja jäetud

Selgitus

Liiga ulatuslike suuniste vastuvõtmine ei ole siin asjakohane.

Muudatusettepanek 7
ARTIKLI 1 PUNKT 13
Artikli 22 lõike 5 lõik 1 (direktiiv 2003/55/EÜ)

5. Kahe kuu jooksul pärast teatise saamist võib komisjon võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et reguleeriv asutus muudaks või

5. Kahe kuu jooksul pärast teatise saamist võib komisjon **kooskõlas konkurentsieeskirjadega** võtta vastu otsuse,

tühistaks vabastusotsuse. See ajavahemik algab teatise kättesaamisele järgnevast päevast. Kahekuulist ajavahemikku võib pikendada kahe kuu võrra, kui komisjon soovib lisateavet. See ajavahemik algab lõpliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Seda kahekuulist ajavahemikku saab pikendada komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul. Kui taotletud teavet ei esitata taotluses ettenähtud aja jooksul, loetakse teatis tagasivõetuks, välja arvatud juhul, kui enne selle ajavahemiku lõppu on seda aega komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul pikendatud või kui reguleeriv asutus on komisjonile teatanud nõuetekohaselt põhjendatud teadaandes, et ta käsitleb teatist lõplikuna.

millega nõutakse, et reguleeriv asutus muudaks või tühistaks vabastusotsuse. See ajavahemik algab teatise kättesaamisele järgnevast päevast. Kahekuulist ajavahemikku võib pikendada kahe kuu võrra, kui komisjon soovib lisateavet. See ajavahemik algab lõpliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Seda kahekuulist ajavahemikku saab pikendada komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul. Kui taotletud teavet ei esitata taotluses ettenähtud aja jooksul, loetakse teatis tagasivõetuks, välja arvatud juhul, kui enne selle ajavahemiku lõppu on seda aega komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul pikendatud või kui reguleeriv asutus on komisjonile teatanud nõuetekohaselt põhjendatud teadaandes, et ta käsitleb teatist lõplikuna.

Selgitus

Erandite lubamine ei peaks siinkohal olema mitte komisjoni, vaid ACERi (Advisory Committee on Environmental Resources) ülesanne. Komisjon peaks sekkuma konkurentsiküsimustega seotud otsuste langetamise puhul.